

САВОНЧАК Петро

слухач магістратури за спеціальністю

«Державна служба»

(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри державного і
муниципального управління Богач Ю.А.)

МОДЕРНІЗАЦІЯ МЕХАНІЗМУ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДЯНАМИ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІЄЮ

Відродження місцевого самоврядування в Україні як принципово нової організації діяльності публічної влади на місцях потребує з'ясування сутності його функціонування за умов необхідності запровадження заходів, спрямованих на забезпечення стійкого розвитку відповідних територій. Вагоме місце в розкритті змісту системи місцевого самоврядування належить функціональним аспектам суб'єктів місцевого самоврядування. Розуміння їх основного змісту є визначальним, оскільки саме функції як основні напрями діяльності органів місцевого самоврядування найбільш повно зумовлюють цю діяльність, її зміст, найбільш рельєфно виражають сутність і призначення місцевого самоврядування, визначають організаційну будову системи місцевого самоврядування. Ґрунтовне дослідження функцій місцевого самоврядування, їх особливостей та структури дає змогу визначити перспективні моделі місцевого самоврядування, сприяти ефективній діяльності даного інституту». Проблема полягає в необхідності вдосконалення діяльності місцевого самоврядування з метою проведення заходів, спрямованих на стійкий розвиток адміністративних районів.

Районні та обласні ради відповідно до закону «Про місцеве самоврядування в Україні» (ст. 2, 60) відображають спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст і від їх імені управляють об'єктами їх спільної власності, чим задовольняють спільні потреби територіальних громад. При цьому основним інструментом їх управлінської діяльності у виконанні основної функції - забезпеченні спільних інтересів територіальних громад сіл, селищ, є районний бюджет як основний фінансовий ресурс. Даний закон (ст. 42,43) за місцевими

державними адміністраціями закріплює також норму складання та виконання районних і обласних бюджетів, а також делегує їм повноваження районних і обласних рад щодо планування і забезпечення збалансованого економічного і соціального розвитку відповідної території, що, у свою чергу, обмежує основний принцип місцевого самоврядування - правову та організаційну самостійність районних та обласних рад, оскільки внутрішньоорганізаційні функції делегуються іншій за своєю природою структурі - органу державної виконавчої влади.

Класифікація функцій сільських, селищних, районних рад за формами діяльності, здійснена на основі аналізу повноважень, визначених чинним законодавством, дозволяє зробити висновок про обмеженість функціональних можливостей районних рад, що потребує перерозподілу повноважень між місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування регіонального рівня - районними та обласними радами. Існуюча територіальна організація влади на районному рівні є недосконалою, оскільки до складу механізмів реалізації функцій різних суб'єктів управління входить один інструмент - районний бюджет, а така важлива складова, як управлінські функції в складовій механізмі реалізації функції районної ради взагалі відсутня.

Існуюча модель управління адміністративним районом не забезпечує можливості ефективного функціонування таких суб'єктів системи місцевого самоврядування, як районні та обласні ради, оскільки: на місцевому рівні закріплено адміністративну децентралізацію державної влади та функціонування різних за своєю природою органів публічної влади, які мають спільний предмет відання - формування суспільних відносин, спрямованих на місцевий розвиток та забезпечення конституційних прав місцевого населення, що породжує одну з найскладніших проблем теорії та практики управління - розмежування між ними функцій, повноважень та ресурсів на їх виконання; реалізація районними радами спільних інтересів громад обмежується таким напрямом управлінської діяльності, як управління об'єктами їх спільної власності, що задовольняють спільні потреби територіальних громад; з позиції загальносистемних законів для виконання основних функцій такі суб'єкти системи місцевого самоврядування, як районні та обласні ради потребують здійснення управлінських функцій, тобто функціонування

власних виконавчо-організаційних структур у межах системи; наявні складові механізму реалізації компетенційної функції щодо здійснення управління об'єктами спільної власності громад не мають достатніх структурно-функціональних засобів для її здійснення, а спільний інструмент у механізмах реалізації основних функцій районних рад та місцевих районних адміністраціях породжує недосконалість системи управління адміністративним районом. Низька ефективність та дієвість системи управління на місцевому та обласному рівнях обумовлюється надмірною централізацією влади, що спричиняє політичне та економічне двовладдя на регіональному рівні. Пропонуються різні шляхи реформування моделі організації влади на місцях. Так, подальший розвиток інституту народовладдя пов'язують з подальшою децентралізацією влади [1-2]. Для цього на базовому рівні (сільські, селищні, міські ради) перш за все пропонується усунути невизначеність щодо територіальної основи місцевого самоврядування - вирішення питання про юрисдикцію територій за межами поселень та закріпити положення щодо фінансової самостійності місцевого бюджету.

На регіональному рівні самоврядування (район, область) пропонується ліквідувати обмеженість діяльності районних та обласних рад, шляхом створення відповідних виконавчих органів, оскільки на законодавчому рівні передбачено можливість створення лише виконавчого апарату районної та обласної ради, який, у свою чергу, не виконує управлінські функції, а обмежується організаційним, правовим та інформаційно-аналітичним забезпеченням діяльності відповідних рад. Оптимізацію організаційної основи регіонального управління пропонується здійснювати в таких напрямках: чітке розмежування повноважень на законодавчому рівні між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади та оптимізації взаємодії між ними; створення необхідних фінансових, організаційно-правових умов для належного виконання функцій органами місцевого самоврядування; запровадження дієвого механізму участі місцевих органів влади в процесі розробок рішень щодо регіональних проблем на державному рівні. Проблему узгодженості державних і місцевих інтересів пропонується вирішувати на трьох рівнях: змістовному, територіальному та інституціональному. Останній рівень передбачає необхідність

гармонійного розподілу повноважень щодо розробки та впровадження державної регіональної політики; створення відповідних інституцій, які б найбільш ефективно сприяли саморозвитку певної території; розробку дієвих механізмів співпраці між суб'єктами державної регіональної політики.

Як окремий напрям удосконалення діяльності органів місцевого самоврядування регіонального рівня, пропонується формування функціонально-організаційних умов для здійснення компетенційних функцій та нових завдань, обумовлених об'єктивними потребами запровадження засад стійкого розвитку відповідних територій. Це потребує юридичного закріплення структурно-функціональних засобів реалізації основних функцій районних та обласних рад відповідно до визначених завдань: у функціональному аспекті - чіткого регламентування компетенції (предметів відання та повноважень); у структурно-функціональному — формування внутрішньоорганізаційних структур для здійснення управлінських (виконавчих) функцій, у тому числі нових, які б забезпечували формування інформаційного ресурсу як додаткового інструменту для підготовки обґрунтованих рішень.

Література:

1. Бабінова О. Проблеми забезпечення ефективного функціонування місцевого самоврядування в Україні. Україна в 2013 році: оцінки суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку : монографія / О. Бабінова, І. Доля ; за заг. ред. Ю. Г. Рубана. — К. : НІСД, 2014. — С.375 - 384.

2. Бабінова О. Самостійність територіальних громад: проблеми і шляхи досягнення Україна: Стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки - 2014: монографія / О. Бабінова, О. Шевченко; за заг ред. О. С Власюка. – К.: НІСД, 2014. — С 87 - 94.